

Nieuwsbrief - BPR Updates 2025-5

Nummer 5, 2025

Redactie: mr. drs. F.J.P. Lock en mr. M.E.A. Möhring.

INHOUDSOPGAVE

Dagvaardingsprocedure

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:561](#) 11-04-2025

Hoor en wederhoor bij geschilpunt in het verlengde van reeds aangevoerde grieven.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:557](#) 11-04-2025

Grenzen van de rechtsstrijd tussen partijen.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:667](#) 25-04-2025

Gezag van gewijsde en nieuwe omstandigheden.

Procederen algemeen

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:561](#) 11-04-2025

Hoor en wederhoor bij geschilpunt in het verlengde van reeds aangevoerde grieven.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:511](#) 04-04-2025

Bevoegde rechter en aangewezen procedure voor verzorgingsvruchtgebruik.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:560](#) 11-04-2025

Voldoende rechtsbescherming bij bestuursrechtelijke rechtsgang?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:662](#) 25-04-2025

Procedure bij de kantonrechter bij vereffening beneficiair aanvaarde nalatenschap.

Rechtsmiddelen

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:561](#) 11-04-2025

Hoor en wederhoor bij geschilpunt in het verlengde van reeds aangevoerde grieven.

Verzoekschriftprocedure

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:511](#) 04-04-2025

Bevoegde rechter en aangewezen procedure voor verzorgingsvruchtgebruik.

RECHTSPRAAK

Hoor en wederhoor bij geschilpunt in het verlengde van reeds aangevoerde grieven.

Geen onbegrijpelijke uitleg gedingstukken of grieven. Niet beslist op te laat aangevoerd verweer; nu verweer in het verlengde van de grieven lag. De rechter in hoger beroep die in een zaak een geschilpunt in de beslissing betreft dat in het verlengde ligt van de reeds aangevoerde grieven moet – voordat hij op dat geschilpunt beslist – zich ervan vergewissen dat de wederpartij zich over dat geschilpunt voldoende heeft kunnen uitlaten, en daartoe zo nodig alsnog gelegenheid bieden.

Het hof heeft geoordeeld dat de bewoner in de procedure als verweer heeft gevoerd dat de Gemeente haar recht op beëindiging van gebruik van een perceel had verwerkt. Dat oordeel berust op een aan het hof voorbehouden en niet onbegrijpelijke uitleg van de gedingstukken. Datzelfde geldt voor het oordeel dat het hof de grief zo begrijpt dat daarmee het oordeel van de rechtbank werd bestreden dat het feit dat de Gemeente lange tijd had toegestaan dat de bewoner het perceel in gebruik had, niet in de weg staat aan de vordering van de Gemeente.

Met de uitleg die het hof vervolgens aan de grief geeft, heeft het hof kennelijk geoordeeld dat het beroep op rechtsverwerking zozeer in het verlengde lag van de grieven en wat de bewoner ter onderbouwing daarvan heeft aangevoerd, dat de tweeconclusieregel het hof niet ervan weerhield om op dat beroep acht te slaan. Dit oordeel van het hof geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting, en is ook niet onbegrijpelijk. Het is dus niet zo dat het hof heeft beslist op een te laat aangevoerd verweer.

Wel wordt in cassatie terecht geklaagd dat het hof de vordering van de Gemeente heeft afgewezen op grond van een verweer waarover geen debat heeft plaatsgevonden. De rechter in hoger beroep die in een zaak een geschilpunt in de beslissing betreft dat in het verlengde ligt van de reeds aangevoerde grieven moet – voordat hij op dat geschilpunt beslist – zich ervan vergewissen dat de wederpartij zich over dat geschilpunt voldoende heeft kunnen uitlaten, en daartoe zo nodig alsnog gelegenheid bieden. Uit de uitspraak van het hof blijkt niet voldoende

inzichtelijk op basis waarvan het hof kennelijk heeft aangenomen dat zijn beslissing over het beroep op rechtsverwerking berust op partijstandpunten, bescheiden of andere gegevens waarover de Gemeente zich voldoende heeft kunnen uitlaten (art. 19 lid 1 Rv).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:561

Zaaknummer: 24/01014

Rechters: G. de Groot, F.J.P. Lock, A.E.B. ter Heide, S.J. Schaafsma en F.R. Salomons

Advocaten: R.M. Andes

Wetsartikelen: 19 Rv

RECHTSPRAAK

Bevoegde rechter en aangewezen procedure voor verzorgingsvruchtgebruik.

Aanwijzing kantonrechter als bevoegde rechter en verzoekschriftprocedure als aangewezen procedure voor procedure over verzorgingsvruchtgebruik (art. 4:29 en 4:30 BW).

In artikel 4:29 lid 1 BW en artikel 4:30 lid 1 BW is het zogenoemde verzorgingsvruchtgebruik geregeld. Deze bepalingen zien op het geval waarin de echtgenoot van de erflater bepaalde goederen niet zelf als erfgenaam krijgt, maar wel nodig heeft voor zijn of haar verzorging. De echtgenoot heeft dan de mogelijkheid om aanspraak te maken op vestiging van vruchtgebruik op deze goederen.

In deze bepalingen is niet geregeld bij welke rechter de medewerking door de rechthebbende aan het vruchtgebruik kan worden afgedwongen. Wel is de beslissing over een aantal andere, met het verzorgingsvruchtgebruik verband houdende, kwesties uitdrukkelijk aan de kantonrechter opgedragen. Het strookt met deze in de wet geregelde gevallen en past in het wettelijk stelsel dat de kantonrechter ook de aangewezen rechter is om de rechthebbende op verzoek van de echtgenoot te veroordelen om mee te werken aan de vestiging van het vruchtgebruik. Zo staat de echtgenoot ook een laagdrempelige rechtsgang ter beschikking.

De echtgenoot moet daarbij deze procedure bij verzoekschrift inleiden. De wetgever heeft immers ten aanzien van de beslissingen over het vruchtgebruik die met zoveel woorden aan de kantonrechter zijn opgedragen, steeds de verzoekschriftprocedure aangewezen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:511

Zaaknummer: 24/03451

Rechters: M.V. Polak, T.H. Tanja-van den Broek, F.J.P. Lock, F.R. Salomons en G.C. Makkink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voldoende rechtsbescherming bij bestuursrechtelijke rechtsgang?

Bevoegdheid burgerlijke rechter. Rechtsgang bij andere rechter die voldoende rechtsbescherming biedt? Deels geen rechtsgang bij bestuursrechter ter beschikking. Waar de bestuursrechtelijke rechtsgang wel ter beschikking staat, biedt die rechtsgang in dit geval onvoldoende rechtsbescherming.

De burgerlijke rechter is bevoegd om kennis te nemen van alle geschillen over burgerlijke rechten (art. 112 Gw). Als een andere rechter bevoegd is om kennis te nemen van een geschil, doet dat op zichzelf niet af aan deze bevoegdheid van de burgerlijke rechter. Wel moet de burgerlijke rechter de eiser of verzoeker niet-ontvankelijk verklaren als de rechtsgang bij die andere rechter voldoende rechtsbescherming biedt.

GEM c.s. hebben aan hun vordering ten grondslag gelegd dat de Stichting misbruik maakt van (proces)recht door beroep in te stellen bij de bestuursrechter en daardoor onrechtmatig jegens hen handelt. Dat is een geschil over burgerlijke rechten, zodat de burgerlijke rechter bevoegd is van de vordering kennis te nemen.

Vraag is dan of GEM c.s. niet-ontvankelijk moeten worden verklaard omdat aan hen bij de bestuursrechter een rechtsgang ter beschikking staat die voldoende rechtsbescherming biedt. GEM c.s. kunnen niet als partij bij de beroepsprocedure van de Stichting worden toegelaten voor zover zij geen belanghebbende zijn bij het besluit (art. 1:2 en 8:26 Awb). In zoverre staat GEM c.s. geen rechtsgang bij de bestuursrechter ter beschikking. Voor zover zij wel als belanghebbenden hebben te gelden, biedt de rechtsgang bij de bestuursrechter onvoldoende rechtsbescherming. De bestuursrechter kan namelijk geen gebod tot intrekking van het bij hem ingestelde beroep opleggen, en kan er niet in voorzien dat met het intrekken van het beroep de bestuursrechtelijke procedure op korte termijn eindigt en de omgevingsvergunningen op korte termijn onherroepelijk worden. De rechtsgang bij de bestuursrechter kan hier niet in voldoende mate in voorzien.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:560

Zaaknummer: 24/00491

Rechters: M.V. Polak, T.H. Tanja-van den Broek, H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock en S.J. Schaafsma

Advocaten: D.M. de Knijff, M.S. van der Keur, J.H.M. van Swaaij en R.J. ter Rele

Wetsartikelen: 112 Gw

RECHTSPRAAK

Grenzen van de rechtsstrijd tussen partijen.

Onbegrijpelijke uitleg van de gedingstukken of aanvulling feitelijke grondslag verweer in strijd met artikel 24 Rv.

Het hof heeft geoordeeld dat de stellingen van verweerster inhouden dat zij het onredelijk vindt de reeds door eiser betaalde declaraties terug te moeten betalen, en dat dit een beroep insluit op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid. In cassatie wordt over dit oordeel geklaagd.

De Hoge Raad overweegt dat deze klachten slagen. De gedingstukken laten geen andere uitleg toe dan dat verweerster niet heeft betoogd dat, als de overeenkomst van opdracht zou worden vernietigd, zij niet gehouden tot terugbetaling van de reeds door eiser betaalde declaraties op de grond dat dit onredelijk zou zijn. Het oordeel van het hof berust dan ook (i) op een onbegrijpelijke uitleg van de gedingstukken óf (ii) op een aanvulling van de feitelijke grondslag van het verweer van verweerster in strijd met artikel 24 Rv.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:557

Zaaknummer: 24/00783

Rechters: M.J. Kroeze, T.H. Tanja-van den Broek, H.M. Wattendorff, F.R. Salomons en G.C. Makkink

Advocaten: N.C. van Steijn, J.H.M. van Swaaij en R.J. ter Rele

Wetsartikelen: 24 Rv

RECHTSPRAAK

Gezag van gewijsde en nieuwe omstandigheden.

Het gezag van gewijsde kan worden ingeroepen als in een geding tussen dezelfde partijen eenzelfde geschilpunt wordt voorgelegd als in een eerder geding, en de in het dictum van de eerdere uitspraak gegeven beslissing berust op een beslissing over dat geschilpunt. De Hoge Raad gaat in op de vraag hoe bij een (geslaagd) beroep op het gezag van gewijsde moet worden omgegaan met nieuw aangevoerde feiten en met omstandigheden die zijn gewijzigd na de eerdere uitspraak.

Beslissingen die de rechtsbetrekking in geschil betreffen en zijn vervat in een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, hebben in een ander geding tussen dezelfde partijen bindende kracht (gezag van gewijsde, art. 236 Rv). Het gezag van gewijsde kan worden ingeroepen als in een geding tussen dezelfde partijen eenzelfde geschilpunt wordt voorgelegd als in een eerder geding, en de in het dictum van de eerdere uitspraak gegeven beslissing (mede) berust op een beslissing over dat geschilpunt, ongeacht of wat gevorderd wordt ook hetzelfde is. Het antwoord op de vraag of in het eerdere geding sprake is geweest van beslissingen aangaande een geschilpunt dat dezelfde rechtsbetrekking betreft als in het andere geding, is afhankelijk van de grondslag van de vordering of het verweer, het processuele debat en de gegeven beslissingen. Dat vergt al met al uitleg van de in de eerdere procedure gedane uitspraak, mede in het licht van de gedingstukken waarop die uitspraak berust.

Als in een eerdere procedure een vordering met kracht van gewijsde is afgewezen en de afwijzing erop is gebaseerd dat de voor de vordering aangevoerde grondslag niet is komen vast te staan of dat deze grondslag de vordering niet kan dragen, dan is uitgangspunt dat beslissingen over het ontbreken of niet toereikend zijn van deze grondslag, in een ander geding tussen partijen gezag van gewijsde hebben. Als in het andere geding ook een beroep wordt gedaan op het gezag van gewijsde, dan kunnen feiten en bewijsmiddelen die in de eerdere procedure niet ter staving van de gestelde grondslag zijn aangevoerd, in dat andere geding niet alsnog in het kader van dezelfde grondslag aan de vordering ten grondslag worden

gelegd.

Dat is anders als voor de rechtsbetrekking relevante omstandigheden zijn gewijzigd nadat de uitspraak in het eerdere geding in kracht van gewijsde is gegaan. In een dergelijk geval staat het gezag van gewijsde er niet aan in de weg dat in een nieuw geding een beroep wordt gedaan op deze omstandigheden.

In deze zaak had het hof geoordeeld dat de na het wijzen van een (in kracht van gewijsde gegaan) vonnis van 13 november 2019 in een andere procedure, door een psychiater vastgestelde morfineafhankelijkheid, een nieuwe feitelijke grondslag vormt, die alsnog aan de rechter kan worden voorgelegd. De tegen dit oordeel gerichte cassatieklacht faalt. Het hof heeft het vonnis van 13 november 2019 zo uitgelegd dat daarin is beslist over de afhankelijkheid van morfine als pijnbestrijding, maar niet over de morfineafhankelijkheid in de zin van psychische afhankelijkheid van morfine als verslavend middel. Dat oordeel berust op een aan het hof als feitenrechter voorbehouden uitleg van de gedingstukken, en is niet onbegrijpelijk of onvoldoende gemotiveerd.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:667

Zaaknummer: 24/00086

Rechters: G. de Groot, T.H. Tanja-van den Broek, A.E.B. ter Heide, S.J. Schaafsma en F.R. Salomons

Advocaten: J. Streefkerk en R.R. Oudijk

Wetsartikelen: 236 Rv

RECHTSPRAAK

Procedure bij de kantonrechter bij vereffening beneficiair aanvaarde nalatenschap.

Bij onenigheid tussen de vereffenaars kan de kantonrechter de werkzaamheden en bevoegdheden van de vereffenaars anders verdelen. De kantonrechter kan ook één of meer van de vereffenaars ontvangen in een verzoek dat volgens de hoofdregel door de vereffenaars samen had moeten worden ingediend, mits daarbij hoor en wederhoor ten aanzien van de andere vereffenaars wordt gewaarborgd.

Bij vereffening van een beneficiair aanvaarde nalatenschap zijn alle erfgenamen vereffenaar. De erfgenamen oefenen hun bevoegdheden daarbij gezamenlijk uit, tenzij de kantonrechter anders bepaalt (art. 4:198 BW). Ook voorziet de wet met artikel 4:203 BW in de mogelijkheid dat de rechtbank een vereffenaar benoemt (die dan in de plaats komt van de erfgenamen).

De wet en wetsgeschiedenis bieden geen aanknopingspunt voor de opvatting dat bij onenigheid tussen de vereffenaars alleen de weg van artikel 4:203 BW (naar de rechtbank) openstaat. Ook de kantonrechter kan in zo'n geval op de voet van artikel 4:198 BW de werkzaamheden en bevoegdheden van de vereffenaars anders verdelen.

Tot de taken van een vereffenaar behoort de vertegenwoordiging van de erfgenamen in en buiten rechte. Bij beneficiaire aanvaarding van de nalatenschap moet ook deze bevoegdheid in beginsel door de erfgenamen samen worden uitgeoefend. De kantonrechter kan echter anders bepalen. Er is geen grond om aan te nemen dat de kantonrechter dat alleen in een afzonderlijke, daartoe strekkende, procedure kan doen. De kantonrechter kan ook anders bepalen door één of meer van de vereffenaars te ontvangen in een verzoek dat volgens de hoofdregel door de vereffenaars samen had moeten worden ingediend. Wel moet in dat geval ook ten aanzien van de overige vereffenaars recht worden gedaan aan het beginsel van hoor en wederhoor.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:662

Zaaknummer: 24/02298

Rechters: T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock en G.C. Makkink

Advocaten: N.C. van Steijn

Wetsartikelen: 4:198 BW